

Spis treści

Słowo wstępne	9
-------------------------	---

Rozdział I

Wprowadzenie: porządek świata i sprawiedliwość społeczna.	
Miejsce Maat w historii religii i myśli	17
1. Podstawy językowe	17
2. Maat – kultura czy religia?.	20
3. Sprawiedliwość społeczna i porządek kosmiczny	27
a. Z powrotem przed „czas osiowy”?	27
b. Teoria „kosmologicznych królestw”: Eric Voegelin	31
c. Sprawiedliwość jako porządek światowy: Hans Heinrich Schmid	34
4. Idea „sprawiedliwości” i wymiary znaczeniowe świata egipskiego	37

Rozdział II

Dyskurs o Maat. Historia kultury jako historia dyskursu	41
1. Nierównorzędność źródeł. O centrum i peryferiach w nurcie staroegipskiej tradycji.	41
2. Powstanie wielkich tekstów	51
a. Koncept Maat w Starym Państwie	51
b. Zmierzch Starego Państwa i powstanie sporu o porządek	56

Rozdział III

Sprawiedliwość łącząca: wzajemność i solidarność.	61
1. <i>Skargi mieszkańca oazy</i>	61

2. Trzy grzechy przeciwko Maat	64
a. Lenistwo i zapomnienie: działanie jednego dla drugiego jako aktywna solidarność/obopólność	64
b. Głuchota i przyjaźń: Maat jako komunikacyjna solidarność/wzajemność	73
c. Chciwość: poczucie wspólnoty jako solidarność intencjonalna	89

Rozdział IV

Solidarność wertykalna (hierarchiczna): cnota i trwanie	96
1. Grobowiec i sprawiedliwość	96
a. Dobro pozyskane bezprawnie nie podlega dziedziczeniu	96
b. Świadekstwo biograficznych inskrypcji grobowych. „Miłość” i „solidarność wertykalna” (hierarchiczna)	103
2. Pomnikowość cnotliwości	114
3. Maat i stworzenie idei wewnętrznego człowieka	118
a. „Ba”	118
b. Ozyrys i Zaświaty	122
c. Serce i „wewnętrzny człowiek”	125

Rozdział V

Czystość i nieśmiertelność: koncepcja Sądu Zmarłych	129
1. Próg Tamtego Świata	129
a. Ciągłość istnienia i przemiana osoby. Dalsze trwanie i nieśmiertelność	129
b. Sąd zaświatowy i Sąd Zmarłych	134
c. Ważenie serca jako rytuał przejścia	139
2. Księga Umarłych, Rozdział 125.: kodyfikacja Maat	143
3. Kapłańskie wyznanie oczyszczenia	148
4. Wina i indywidualność	157
5. Koncentryczne kręgi	162

Rozdział VI

Usprowadliwienie Boga-Słońce i powodzenie procesu kosmicznego.	169
1. Maat jako bogini.	169
2. Maat jako zasada kosmogoniczna	176

- 3. **Maat w obiegu słonecznym** 184
 - a. Bieg Słońca jako panowanie i proces życiowy: uwagi ogólne 184
 - b. Gniewna sprawiedliwość. Bieg Słońca jako sprawowanie władzy 190
 - c. Sprawiedliwość dająca życie. Bóg-Słońce jako cykl życia 195
- 4. **Ujednoznacznianie poprzez polaryzację: usprawiedliwienie Boga-Słońca i człowieka** 205

Rozdział VII

- Kosmos i państwo. Powodzenie procesu politycznego: idea i mit państwowy w Egipcie** 209
- 1. **Pośrednik** 210
 - 2. **Polaryzacja i polityka: nauka o Isfet** 220
 - a. Antropologia negatywna: człowiek zdany na państwo 220
 - b. Kosmologia negatywna: kosmos zdany na państwo 225
 - 3. **Zapewniane przez państwo dobra, które leczą** 229
 - a. Zaopatrzenie i obfitość 233
 - b. Bezpieczeństwo, pokój, zaufanie, porozumiewanie się 235
 - c. „Tchnienie życia”, dalsze istnienie, nieśmiertelność 237
 - 4. **Przeciwny model Echnatona: „bezpośrednia przyczyna” i pozbawienie świata biegunów** 239
 - a. Antropologia i kosmologia pozytywna 239
 - b. Antropocentryzm i bezpośrednia przyczynowość 240

Rozdział VIII

- Początki i kryzys Maat** 244
- 1. **Zanim powstała Maat: wzajemność i solidarność** 244
 - a. Podstawy antropologiczne: cyrkulacja 244
 - b. Podstawy etnologiczne: wewnętrzna solidarność (*amity*) 245
 - c. Zwyczaj i obyczaj 248
 - 2. **Solidarność wertykalna** 249
 - a. Akt stworzenia i władza 249
 - b. Władza i zdrowie, państwo i nieśmiertelność 251
 - c. Solidarność wertykalna: ochrona w zamian za posłuszeństwo 253
 - 3. **Solidarność wertykalna i horyzontalna: implikacje antropologiczne** 256
 - 4. **Odchodzenie od Maat** 260
 - a. Teologia woli: mądrość a pobożność 260
 - b. „Utrata idei państwa” 270
 - c. Wyjście z kultury? 278

Rozdział IX

Podsumowanie: miejsce Maat w religijnej historii sprawiedliwości . . .	283
1. Między historią a prehistorią	283
a. Maat i genealogia moralności	283
b. Maat i genealogia religii	288
c. Religia i opór	290
2. Porządek świata jako sprawiedliwość: <i>iustitia connectiva</i>	293
Posłowie Autora do nowego wydania z 2006 r.	299
Odesłania do źródeł	306
Wykaz skrótów użytych w bibliografii	314
Bibliografia	316
Spis ilustracji	335